

September, 2026

Høringssvar fra arbeidsutvalget i Nasjonalt nettverk for fellesrådsledere, om nye regler for saksbehandling, åpenhet og innsyn i Den norske kirke:

Om nettverket

Nettverk for fellesrådsledere er et kompetansenettverk innenfor Hovedorganisasjonen KA. Nettverket har valgt et nasjonalt arbeidsutvalg som består av fellesrådslederne i Moss, Trondheim, Tingvoll og Lunner kirkelige fellesråd. Nettverket uttaler seg i saker som angår felles rammer og interesser for de kirkelige fellesrådene.

Om konsekvensene av to regelsett for kirkelig fellesråd

Slik vi forstår denne høringssaken synes hovedformålet med forslaget å fastsette et regelverk som bidrar til forenkling og større klarhet i bruk av regelverk om saksbehandling, åpenhet og innsyn i Den norske kirke. Dette er et formål vi støtter. Sett fra et fellesrådsperspektiv tror vi imidlertid at regelverket ikke vil forenkle hverdagen for dem som skal praktisere det i den lokale kirke. Hovedgrunnen er at alle kirkelige fellesråd som er offentlig gravferdsmyndighet fortsatt er bundet av det offentligrettslige regelverket innenfor denne delen av virksomheten. Regelverket som skal vedtas av Kirkemøtet vil da bli gjeldende regelverk for resten av virksomheten. Konsekvensen er at om lag 340 kirkelige fellesråd og deres tilsatte og rådsmedlemmer vil måtte forholde seg til to parallelle sett med saksbehandlingsregler: ett eget kirkelig internt regelverk for en del av virksomheten, og forvaltningsloven og offentliglova som bindende lov for gravplassforvaltningen.

Forslaget vil innebære at i mindre fellesråd vil de samme ansatte måtte ta stilling til hvilket regelverk som skal anvendes i ulike saker. Dette vil gjøre hverdagen mer komplisert, og graden av kompleksitet vil øke jo mer det kirkelige regelverket skiller seg fra det offentligrettslige regelverket. Vi tror det vil kunne skape økt usikkerhet, større fare for feil, og det vil gi merarbeid og økt kompetansebehov for de tilsatte. Vi frykter også at to parallelle regelsett vil gi økt usikkerhet og vil øke kompleksiteten for kirkens brukere. Vi mener at denne problemstillingen i for liten grad ble omtalt i Kirkemøtets behandling av saken. I høringsnotatet blir problemstillingen omtalt i pkt. 12.1, men vi synes konsekvensene av to parallelle regelsett i for liten grad blir beskrevet og drøftet. Nettverket vil derfor be om at Kirkerådet på en tydeligere måte sørger for at regelsaker som skal gjøres gjeldene for soknets organer i Den norske kirke blir grundigere utredet når det bl.a. gjelder økonomiske og administrative konsekvenser for arbeidet i disse organene.

Nettverket vil bl.a. peke på at forslaget både vil medføre et opplæringsbehov i nye regler, men også kompetanse og rutiner for skille mellom anvendelsen av de to ulike sett med regelverk for saksbehandling, åpenhet og innsyn. Vi antar at det også vil være behov for kunnskap om dette til kirkens brukere. Ressursbehovet til dette kompetansebehovet er ikke omtalt i høringsnotatet.

Viktige hensyn som bør ivaretas i nye regler.

I utgangspunktet støtter AU i Nettverk for fellesrådsledere Kirkemøtets uttalelser/vedtak om behovet for et kirkelig regelverk for saksbehandling, åpenhet og innsyn. Men vi oppfatter også vedtakets føring som et tydelig signal om at regelverket *ikke* må oppfattes som en svekkelse i sammenligning med dagens regler, Vi tenker særlig offentlighetsloven og forvaltningsloven. Slik vi forstår Kirkemøtevedtaket er formålet med endringene knyttet til en komplettering og språklig tilpasning for et regelverk for Den norske kirke som et selvstendig trossamfunn, etter skillet mellom stat og kirke.

I denne uttalelsen vil vi ikke kommentere detaljer i forslaget, men vi vil legge mest vekt på viktige prinsipper som må hensyntas i det nye regelverket. Det er særlig på et par overordnede områder der høringsdokumentets forslag er utfordrende. Dette berører både kirkens selvforståelse, omdømme og rettssikkerhet for mennesker i kirkens berøring/nærhet, enten de er medlemmer eller ikke. Med selvforståelse tenker vi på det vi omtaler som «en åpen, evangelisk og inkluderende folkekirke», som skaper; «mer himmel på jord». Her inkluderes verdier som trosfrihet, menneskeverd, respekt – ikke frykt for mangfold, en dialogisk kirke og fredsbyggende kirke, hvor døren er vid og det erfares trygghet og rettssikkerhet. Disse verdiene, selvforståelsen og egenarten må også *oppleves praktisert* ved en profesjonell og kunnskapsbasert organisasjon *på alle nivå*.

På linje med prinsippene for det offentlige demokratiet bør også begrepet maktfordeling være sentralt i et trossamfunn, i erkjennelse av at forvaltning av lederskap og tro innebærer stor makt over menneskers liv. Dette bør derfor bety også en *transparent kirke*. Åpenhet og innsyn har både en forebyggende verdi i forhold til overtramp, maktmisbruk, og regelbrudd. Muligheter for åpen kritikk innenfra og utenfra gir også nødvendig læring.

Som i forvaltningsloven og offentlighetsloven må et kirkelig regelverk både gi rettigheter og plikter, ikke ensidige privilegier til den som styrer. Det er særlig enkeltmennesket som er avhengig av slik rettssikkerhet, ikke minst i et trossamfunn som forvalter religiøs/åndelig makt i tillegg til legitim organisasjonsmakt.

På denne bakgrunn er nettverket kritisk til et kirkelig regelverk som reduserer mulighetene for innsyn og klageadgang. Å være en stor folkekirke krever også forvaltningsressurser til å håndtere dette. Uten innsynsrettigheter er ikke

kirkeforvaltningen åpen og gjennomiktig/transparent. Uten tilstrekkelig mulighet for klageadgang er det ikke tilstrekkelig rettssikkerhet.

Norges største trossamfunn har særlige grunner til (og forventninger) om åpenhet og forebygging av overtramp mot mennesker, gjenspeilet i eget regelverk. *Den norske kirke har en særlig plass i lovverket*, fordi lovgiver ser at institusjonen har, og bør ha, en viktig samfunnsrolle nasjonalt og i hver eneste kommune, også for mennesker utenfor kirken. Samtidig er kirken en proaktiv forvalter av nasjonens historiske verdier, noe som understrekes i kirkens deltagelse i nasjonaljubileet i 2030. Kirkens fordeler som største trossamfunn gjør en samtidig sårbar når virksomheten i stor grad er offentlig finansiert.

Dette synliggjør også viktigheten av *kirkens omdømme*, også blant folkevalgte nasjonalt og lokalt. Kirken bør også av den grunn sørge for et omdømme som ikke strider mot allmenne demokratiske verdier, rettssikkerhet, menneskeverd, respekt og likeverd. Noe som burde være *felles verdier*. Men minst like viktig er kirkens omdømme for at ikke praksis skal hindre mennesker å komme der Guds ord og evangelium forkynnes. Den inkluderende kirke må være, og oppleves, som et åpent hjem. I den grad Den norske kirke skal evalueres i et konkurrerende troslandskap, bør kirken oppleves som et sted hvor det ikke er en motsetning mellom tydelig og god forkynnelse og en åpen og trygg folkekirke, som bygger tillit også ved en menneskeverdig forvaltning.

Vi vil understreke at unntak fra både klage- og innsynsrett allerede finnes lovfestet i offentlig forvaltning. Poenget vårt er at vår folkekirke, med eget regelverk, ikke må komme dårligere ut med sine plikter og rettigheter enn folkets lovgivere ønsker å praktisere i sin offentlige forvaltning. Dårlig omdømme har sin pris. Det gode omdømme også. Men her gjelder først og fremst gode, etiske verdivalg. Derfor bruker vi her begrepet «nødvendige presiseringer» om høringsdokumentet.